

SIGURNOST DJECE U VOŽNJI BIKIKLOM

Nedavni medijski napisi o rezultatima istraživanja iz Izvješća o sigurnosti djece u Hrvatskoj 2012. (*Child Safety Report Card 2012, Croatia*) za ukupno 31 državu govore da je život hrvatske djece među najsigurnijima u cijeloj Europi. Iz sadržaja tog Izvješća proizlazi da je sigurnost pri vožnji biciklom ocjenjena ocjenom 5, od mogućih 5 bodova, a da postoji i provodi se Zakon o sigurnosti prometa na cestama. Ne ulazeći u metodologiju ovog istraživanja, naročito načina na koji je ocijenjen stupanj provedbe preventivnih programa i legislative u Hrvatskoj u pogledu vožnje biciklom, ovom prilikom ukazujemo na potrebu povećanja sigurnosti djece pri vožnji biciklom.

Biciklizam je jedan od najpopularnijih sportova današnjice, no trebamo biti svjesni opasnosti vožnje biciklom. Svakodnevno vidimo da biciklom na cesti upravljaju osobe mlađe od 14 godina, bez propisane pratnje i osposobljenosti za upravljanje biciklom, pa i djeca mlađa od devet godina, većinom bez zaštitne kacige za vrijeme vožnje. Vrlo često djeca se voze sama u školu ili u grupama, vrludajući kolnikom i vozeći nogostupom, neupućena u prometna pravila i činjenicu da su sudionici u prometu, s propisanim pravima i obvezama. Posebno nas zabrinjava neinformiranost roditelja o pravilima upravljanja biciklom na cesti, kao i nedovoljna dostupnost programa obuke djece za vožnju biciklom te informacija o tome gdje mogu djeci osigurati ovu obuku. Povremeno u medijima možemo pratiti akcije koje uključuju edukaciju djece za vožnju biciklom (primjerice Policijske postaje Varaždin, Doma mladih u Rijeci i drugi). No, dok s jedne strane svi znaju da osposobljavanje kandidata za vozače izvode autoškole, mnogi roditelji nisu informirani o potrebi osposobljavanja djece za vožnju biciklom na cesti niti gdje se ona može obaviti. Stoga se djeca nezaštićena voze cestom, ugrožavaju svoje živote i sigurnost prometa, neupućena u prometne propise i pravila po kojima se moraju ponašati kao sudionici u prometu na cesti.

Učenje vožnje bicikla velik je i važan korak u djetetom razvoju i životu. Bicikl kao prvo djetetovo vozilo, izvor je samostalnosti i slobode, no vrlo često i uzrok povreda, čak i smrti. Najveću opasnost prilikom pada djeteta s bicikla predstavljaju ozljede glave, a neke studije pokazuju da biciklistička kaciga može u velikim postocima umanjiti opasnost od ozljede mozga.

Zakonom o sigurnosti prometa na cestama propisana su pravila ponašanja za sve sudionike u prometu, pa tako i kod upravljanja biciklom na cesti. Dijete do svoje 14. godine ne smije samostalno upravljati biciklom na cesti, a iznimno to može nakon navršenih devet godina, ukoliko ga prati osoba koja je navršila 16 godina ili ukoliko je s navršenih devet godina prošlo program osposobljavanja za upravljanje biciklom i za to mu je izdana potvrda. Na kolniku je zabranjena vožnja dječjim biciklom, a zaštitnu kacigu na glavi za vrijeme vožnje na cesti moraju nositi vozači bicikla mlađi od 16 godina. Stručnjaci preporučuju kacigu i za vožnje po parku, dvorištu, makadamu, plaži tj. uvijek i za sva dječja "prijevozna" i rekreacijska sredstva.

Vozač bicikla stariji od 18 godina može na biciklu prevoziti dijete do osam godina ako je na biciklu ugrađeno posebno sjedalo, prilagođeno veličini djeteta i čvrsto spojeno s biciklom te ako dijete na glavi nosi propisanu i uredno pričvršćenu zaštitnu kacigu. Vozač bicikla stariji od 18 godina može na biciklu prevoziti osobe starije od osam godina samo ako se na biciklu nalaze posebna sjedala za svaku osobu, držač za ruke i noge, odnosno pedale.

Zakon o sigurnosti prometa na cestama uređuje i brojna druga pitanja vezana uz ponašanje biciklista u prometu te uz tehničku ispravnost i opremljenost bicikla, s čime bi se i djeca i roditelji trebali upoznati kako bi se zaštitila sigurnost biciklista i drugih sudionika u prometu. Prema odredbama Obiteljskog zakona, roditelji su dužni skrbiti o životu i zdravlju djeteta te

poduzimati sve potrebne mjere kako bi se djetetov život i zdravlje očuvali u najvećoj mogućoj mjeri. Roditelji su stoga dužni zaštititi dijete u prometu, dakle voditi računa o njegovoj sigurnosti za vožnje biciklom. Sigurnost djece u prometu jest briga i odgovornost svih odraslih.

Zato pozivamo sve vozače da poštuju prometne znakove i propise i da se pridržavaju sigurnosnih pravila. Pozivamo roditelje da budu odgovorni prema svojoj djeci te da im budu uzori u razvijanju prometnog odgoja i kulture.

Smatramo da bi zaštiti djece u prometu zasigurno pridonijelo donošenje Zakonom o sigurnosti prometa na cestama predviđenog programa osposobljavanja za vožnju biciklom, programa biciklističkog ispita i obrasca potvrde o osposobljenosti za upravljanje biciklom, koji su trebali biti doneseni još 2008. godine. S tim u vezi je početkom listopada 2012. pravobraniteljica za djecu preporučila ministru znanosti, obrazovanja i sporta da čim prije donese ove programe, kako bi djeca mogla biti educirana o sigurnoj vožnji i pripremljena za odgovorno i sigurno sudjelovanje u prometu.

Držimo da bi osposobljavanju djece za upravljanje biciklom trebalo pridati važnost koju ima osposobljavanje kandidata za vozače – kao djelatnost koja se obavlja u općem interesu, a pretpostavlja jedinstveni nastavni proces koji se provodi prema propisanom programu. Smatramo da bi, pored obvezne obuke o ovom programu za djecu stariju od 9 godina, takvu obvezu trebalo predvidjeti i za djecu stariju od 14 godina, a preporučiti je i za odrasle, kako bi se upoznali s propisima i osnovnim pravilima ponašanja u prometu pri upravljanju biciklom. Roditeljima i djeci trebale bi biti lako dostupne informacije o tome gdje se i kako ovi programi izvode, na razini svake lokalne zajednice.

Zaštiti djece zasigurno bi pridonijelo i unaprjeđenje postojeće legislative kojom bi se propisala obvezna upotreba kacige za sve dobne skupine, a ne samo za djecu do 16 godina starosti. Time bi se predvidjela i zaštita djece starije od 16 godina, a na taj način bi i odrasli bili primjer djeci u nošenju zaštitnih kaciga pri vožnji bicikla. Takva je preporuka sadržana i u preporukama Europskog izvješća o sigurnosti djece za 2012., o kojima smo izvijestili Ministarstvo unutarnjih poslova te izrazili stajalište da bi ih, radi zaštite djece, svakako trebalo usvojiti i primijeniti.

Također, budući da je na kolniku zabranjeno igranje, vožnja dječjim biciklom, romobilom i koturaljkama, kao i sanjkanje, skijanje i slično, a djeci do 14 godina zabranjeno je, odnosno ograničeno samostalno upravljanje biciklom na cesti, preporučamo svim lokalnim zajednicama i nadležnim tijelima da osiguraju prostore na kojima će djeca moći na siguran način provoditi slobodno vrijeme te koristiti svoja “prijevozna” i rekreacijska sredstava, odnosno prometovati.